

Sınıf Öğretmenleri ve Okul Psikolojik Danışmanları Birbirlerini Nasıl Algılamaktadır?

How Are The Classroom Teachers and School Psychological Counselors Recognized Each Other?

Zehra Kılıç Özmen^{ID}, Yücel Kabapınar^{ID}

Öz. İlkokulda öğrenciyle en yakın sınıf öğretmeni ve okul psikolojik danışmanı ilgilenmektedir. Bu çalışmanın amacı, ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanlarının birbirlerini nasıl algıladıklarını incelemektir. Öğrencinin bedensel, duygusal, sosyal ve akademik gelişimi için sınıf öğretmeni ve okul psikolojik danışmanının uyumlu çalışması, iş birliği ve iletişime açık olması öğrenci ve öğrenciyle ilgili tüm birimler için önemlidir. Araştırmaya, İstanbul'da özel ve devlet okulunda çalışan 17'si okul psikolojik danışmanı 32'si sınıf öğretmeni toplam 49 öğretmen katılmıştır. Araştırma verileri, açık uçlu sorular ve metafor sorusundan oluşan anketle toplanmıştır. Toplanan verilerin analizi nitel yöntemle yapılmıştır. Araştırmanın bulgularına bakıldığında; sınıf öğretmenleri, okul psikolojik danışmanı ile ilgili genelde olumlu bir algıya sahipken, okul psikolojik danışmanları, sınıf öğretmenleriyle ilgili genelde olumsuz bir algıya sahip oldukları bulgusuna ulaşılmıştır. Bir diğer bulgu; okul psikolojik danışmanları, sınıf öğretmenlerinin okul psikolojik danışmanı ile ilgili olumsuz bir algıya sahip olduğunu düşünmektedir. Sınıf öğretmenleri okul psikolojik danışmanı ile ilgili genelde olumlu metaforlar üretmişlerdir. Üretilen metaforlar okul psikolojik danışmanının görev tanımıyla da uyumludur.

Anahtar Kelimeler. Sınıf Öğretmeni, Okul Psikolojik Danışmanı, İş Birliği, Algı

Abstract. The aim of the present study is to examine how classroom teachers and school psychological counselors perceive each other. Being in compatible work and being open to cooperation and communication is important for the physical, emotional, social and academic development of the student and for all units related to students. The study included 17 school psychological counselors and 32 classroom teachers working in public schools and private schools in Istanbul, Turkey. The data were collected by a questionnaire consisting of open-ended questions and metaphor question. The analysis of the collected data was performed by qualitative method. The findings indicated that classroom teachers have positive perceptions about school psychological counselors, whereas school psychological counselors have negative perceptions about classroom teachers. However, it is understood that school psychological counselors think that classroom teachers have negative perceptions about school psychological counselors. Classroom teachers generally produced positive metaphors about the school psychological counselors. The metaphors produced by the teachers are compatible with task definition of the school psychological counselors.

Keywords. Classroom Teacher, School Psychological Counselors, Cooperation, Perception

Zehra KILIÇ ÖZMEN (Sorumlu Yazar)

Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Gaziantep, Türkiye
e-mail: kilicozmen@yahoo.com.tr

Yücel KABAPINAR

Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, İstanbul, Türkiye
e-mail: ykabapinar@marmara.edu.tr

Geliş / Received: 4 Şubat/February 2019
Düzeltilme / Revision: 29 Nisan/April 2019
Kabul / Accepted: 16 Mayıs/May 2019

Millî Eğitim Bakanlığı'nın 1739 sayılı Temel Kanunu'nun 43. maddesine göre; öğretmenlik, devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir. Öğretmenler bu görevlerini Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ifa etmekle yükümlüdürler. Sınıf öğretmeni ise; öğrencilere MEB'e bağlı özel ve resmi ilkokullarda 1. sınıftan 4. sınıfın sonuna kadar eğitim-öğretim veren eğitimcilerdir. Sınıf öğretmenleri ilkokulda; öğrencinin bedensel, zihinsel, duygusal, akademik gelişiminden birinci dereceden sorumludur.

Okul psikolojik danışmanı, eğitim kurumlarındaki rehberlik servisleri ile rehberlik ve araştırma merkezlerinde rehberlik hizmetlerini yürüten personeldir. İlkokul kademesinde rehberlik hizmetleri; öğrencinin okula uyum sağlamasına, eğitim ortamlarına ve öğrenmeye yönelik olumlu tutum geliştirmesine; öğrenmeyi öğrenme ve öğrendiklerini aktarmaya yönelik bilişsel becerileri kazanmasına; etkili öğrenmeye yönelik stratejiler geliştirme, duyguları tanıma, kendini ifade etme gibi sosyal beceriler ile zorlu yaşam olaylarıyla baş etme becerileri kazanmasına; kişilik gelişimini ve mesleki gelişimlerini desteklemeye yönelik olarak eğitsel, mesleki ve kişisel/sosyal rehberlik hizmetleri kapsamında yürütülür (Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliği, 2017).

“Rehberlik ve okul psikologluğu”, Türkiye’de 1950’li yıllardan sonra çalışılmaya başlanmış, 1969 Tebliğler Dergisinde yayınlanarak, atamalarda uzmanlık alanı olarak kabul edilmiştir (Doğan, 1996, s. 32). Günümüzde uygulama alanında mesleğin içeriği hakkında belirsizlikler hala devam etmektedir (Dağlı, 2014, s. 134). Uzun yıllar devam eden isimlendirme karmaşası 2017 yılında yayınlanan Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliği’yle “rehberlik öğretmeni” olarak güncellenmiştir. Her okul seviyesinde öğrenci sayısına bağlı olarak (300 öğrenciye bir okul psikolojik danışmanı) istihdam edilen okul psikolojik danışmanlarının çalışma alanları; psikolojik danışma hizmetleri, bireyi tanıma hizmetleri, bilgi toplama ve yayma hizmetleri, mesleki rehberlik ve yöneltme hizmetleri, yerleştirme ve izleme hizmetleri, alıştırma ve oryantasyon hizmetleri, araştırma ve değerlendirme hizmetleri, müşavirlik hizmetleri, çevre ve veli ile ilişkilidir (Kalın, 1999, s. 23-24).

Türkiye’de Batı’dan esinlenerek gelişen (Doğan, 1996) okullardaki psikolojik danışma ve rehberlik çalışmaları, Batı’dakinden farklı yürütülmektedir. Türkiye’de rehber öğretmenler mesleki alanlarının dışında okulun mali ve idari

işleri, boş geçen derslere girme, nöbet tutma, sınavlarda gözetmenlik yapma, sorunlu öğrencileri idare etme, velilere eş terapileri gibi alanlarda da hizmet verirken (Akın, 2007, s. 92), Batı'da gerektiğinde öğretmenle beraber derse giren, programa ve öğrenci ihtiyaçlarına hâkim, öğretmene yardımcı olabilmek için öğrencinin ihtiyacına göre ders programları hazırlayan bir okul psikolojik danışmanı bulunmaktadır (Beesley, 2004, s. 261).

21. yüzyıla uyum sağlayacak bireyleri yetiştirebilmek için okulların bilişsel alan yanında sosyal ve duygusal gelişim alanlarında da öğrencileri desteklemeleri, eksiklerini tamamlamaları gerekmektedir. Hızla değişen toplumsal yapıyı anlama ve uyum sağlama, insanın yalnızlaşması, annenin çalışması (Badinter, 2011), iç ve dış göç (Sayın, Usanmaz, & Aslangiri, 2016), gelecek endişesi, suça eğilimde artış ve madde bağımlılığının artması ve bağımlılık yaşının her geçen gün düşmesi (Yüncü, ve diğerleri, 2014), mesleklerin çeşitlenmesi ve farklılaşmasından dolayı bireye uygun meslek seçme zorluğu gibi sebepler, okullarda rehberlik çalışmalarını zorunlu kılmaktadır (Akın, 2007; Kızıl, 2007).

Okul rehberlik hizmeti; aileler, öğrenciler, öğretmenler, yönetim ve topluluk üyelerinden oluşan ekibin ve onların algılarının uyumlu ve tutarlı olmasını gerektirir. Sınıf öğretmenleri, rehberlik hizmetinin çok önemli bir üyesidir (Powers & Boes, 2013). Okul psikolojik danışmanları, öğrencilerle ilgili bilgileri sınıf öğretmenlerinden alacağı için, okul psikolojik danışmanları ve sınıf öğretmenlerinin arasındaki iletişim üzerinde çalışılmaya değer bir alandır (Keith & Garrett, 1998). Öğrenciyle ilgili olarak sınıf öğretmeninden bilgi almak, okul psikolojik danışmanına zaman kazandırır. Sınıf öğretmeni ve okul psikolojik danışmanının iş birliği, okuldaki ekip çalışması için çok önemlidir. Öğretmenlerin ve okul psikolojik danışmanlarının ortak hedefi, öğrencidir (Fazzino-Griffith & Curry, 2008; Stringer, Reynolds, & Simpson, 2003). Sosyal değişimler ve toplumsal dalgalanmalar, medyanın etkisi, teknolojik gelişmeler okullardaki okul psikolojik danışmanlarından sağlanan hizmetlerin genişlemesine neden olmaktadır. Okul psikolojik danışmanlarından talep ve beklentiler arttıkça, okul psikolojik danışmanlarının tek başına kapsamlı rehberlik hizmetini sağlama yükünü taşıyamayacağı açıktır. Rehberlik ve danışmanlığın amacı öğrencinin kişisel, sosyal, mesleki ve akademik başarısını geliştirmek olduğu için, sınıf öğretmenleri rehberlik sürecinin ayrılmaz bir parçası olarak değerlendirilmelidir (Beesley, 2004).

İlkokul öğrencisi için sınıf öğretmenin, ailesinden sonra hayatındaki en önemli kişilerden biri olduğu düşünülebilir. Sınıf öğretmeni, öğrencinin bulunduğu gelişim dönemi için kritik bir öneme sahiptir. Sınıf öğretmenleri, 2018 öncesinde bilişsel alan ağırlıklı bir lisans eğitimi almaktaydı. Sınıfların kalabalıklığı ve ihtiyaçların çeşitliliği, yetiştirilmesi gereken konular, değişen ve karmaşıklaşan sosyo-kültürel yapı, ebeveynlerinin uzun mesai gerektiren işlerde çalışması, paket ürünlerle beslenme, parçalanmış aile sayısının her geçen gün artması öğrencilerde farklı problemlerin oluşmasına neden olmaktadır. Bu problemlerin doğru anlaşılması ve çözümlenmesi sınıf öğretmeni ve okul psikolojik danışmanının iş birliğini gerektirmektedir. Ayrıca okul psikolojik danışmanının; öğrencinin kendini tanıması, ilgi ve yeteneklerine uygun okul, program ve mesleğe yönlendirilmesi, 21.yy becerileriyle (EARGED, 2011, s.291) donanımlı hale getirmesi gibi alanlarda da öğrenciye ve öğretmene yardımcı olması beklenmektedir (Hatunoğlu & Hatunoğlu, 2006, s. 333-334). Farklı uzmanlık alanı gerektiren bu ve benzeri durumlar için okullarda istihdam edilmiş okul psikolojik danışmanları bulunmaktadır. Sınıf öğretmeni ve okul psikolojik danışmanının beraber, işbirliği halinde öğrencinin bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde çalışması öğrencilerin sağlıklı gelişmesi için önemlidir.

Yukarıda yazılanlar dikkate alınarak bu çalışmada; aynı okulda, aynı çocukların yetiştirilmesinde ortak görevleri olan sınıf öğretmeni ve okul psikolojik danışmanının birbirlerini nasıl algıladıkları araştırılmaktadır. Bu anlamda araştırmanın amacını “Sınıf öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanları birbirlerini nasıl algılamaktadır?” problem cümlesi oluşturmaktadır. Araştırma soruları aşağıdaki gibidir:

1. Sınıf öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanları birbirlerini nasıl algılamaktadır?
  - 1a. Sınıf öğretmenleri, okul psikolojik danışmanlarını nasıl algılamaktadır?
  - 1b. Okul psikolojik danışmanları, sınıf öğretmenlerini nasıl algılamaktadır?
2. Okul psikolojik danışmanına göre, sınıf öğretmeni okul psikolojik danışmanını nasıl algılamaktadır?
3. Sınıf öğretmenine göre, okul psikolojik danışmanı neye benzer?

YÖNTEM

Araştırmada, sınıf öğretmenleriyle okul psikolojik danışmanlarının birbirlerini nasıl algıladığı incelenmiştir. Nitel araştırma desenlerinden “durum çalışması” kullanılmıştır. “Durum çalışmasında; bir birey, bir kurum, bir grup, bir ortam çalışılacak durumlara örnek oluşturabilir. Amaç, belirli bir duruma ilişkin sonuçlar ortaya koymaktır. Nitel durum çalışmasının en temel özelliği bir ya da birkaç durumun derinliğine araştırılmasıdır. Yani bir duruma ilişkin etkenler (ortam, bireyler, olaylar, süreçler, vb.) bütüncül bir yaklaşımla araştırılır ve ilgili durumu nasıl etkiledikleri ve ilgili durumdan nasıl etkilendikleri üzerine odaklanılır” (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 73).

Bu araştırmada okul psikolojik danışmanlarının ve sınıf öğretmenlerinin birbirlerini nasıl algıladıkları tanımlanmaya çalışılmıştır. Tek durum içinde birden fazla alt tabaka olduğundan ve birden fazla analiz birimi olduğundan “iç içe geçmiş tek durum deseni” kullanılmıştır (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 301). Çünkü aynı okul içinde iki farklı birimin birbirini nasıl algıladığı incelenmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2017-2018 bahar döneminde İstanbul ilindeki ilkokullarda çalışan 17 okul psikolojik danışmanı ve 32 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubunu belirlerken yöntem olarak amaçsal örneklemeden tipik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Amaçsal örnekleme; çalışmanın amacına bağlı olarak bilgi açısından zengin durumların seçilerek derinlemesine araştırma yapılmasına imkân sağlar. Tipik örnekleme ise; evrende yer alan çok sayıdaki durumdan tipik olan bir durumun belirlenerek bu örnek üzerinden bilgi toplanmasını gerektirir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2018, s. 92-94). Bir okulda 1 ya da 2 okul psikolojik danışmanı, çok sayıda sınıf öğretmeni bulunmaktadır. Okul psikolojik danışmanında hedeflenen sayıya ulaşmak için daha fazla sayıda okulda uygulama yapılmıştır. Aşağıda araştırmaya katılan okul psikolojik danışmanları ve sınıf öğretmenlerinin demografik özellikleri Tablo 1’de görülmektedir.

Tablo 1: Katılımcıların demografik özellikleri

	Değişken	Grup	f	
Okul Psikolojik Danışmanı (17)	Cinsiyet	Kadın	14	
		Erkek	3	
	Kıdem	0-5	5	
		6-10	3	
		11-15	3	
		16-20	2	
		21-25	3	
		26-30	1	
		Çalıştığı kurum	Özel	8
			Devlet	9
Sınıf Öğretmeni (32)	Cinsiyet	Kadın	24	
		Erkek	8	
	Kıdem	0-5	5	
		6-10	11	
		11-15	4	
		16-20	3	
		21-25	3	
		26-30	2	
		31-35	1	
		36-40	2	
		41-45	1	
		Çalıştığı kurum	Özel	17
			Devlet	15
TOPLAM			49	

Tablo 1'e göre; araştırmaya katılan 49 öğretmenin 17'si okul psikolojik danışmanı, 32'si sınıf öğretmeni. Cinsiyetlere bakıldığında her iki grupta da kadın öğretmen sayısı fazladır. Sebebi, öğretmenlik mesleğinin Dünyada ve Türkiye'de kadınlar tarafından daha fazla tercih edilen bir meslek olmasıdır (Çermik, Doğan, & Şahin, 2010, s. 202-203). Tabloya göre, sınıf öğretmenlerinin kıdemli okul psikolojik danışmanlarına göre oldukça yüksektir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Var olan durumu ortaya koymak için açık uçlu sorular ve metafor sorusundan oluşan anket katılımcılara verilmiştir. Okul psikolojik danışmanları ve sınıf öğretmenleri için iki ayrı form hazırlanmıştır. Araştırmacılar tarafından hazırlanan anket

soruları; okul psikolojik danışmanları ve sınıf öğretmenlerinin birbirlerini nasıl algıladıklarını tanımlamaya yöneliktir. Soruların tamamı sınırlılıklar nedeniyle, bu makalede kullanılmamıştır. Aşağıda bu makalede kullanılan sorular yer almaktadır:

Tablo 2: Anket soruları

Okul Psikolojik Danışmanı	Sınıf Öğretmeni
Okul psikolojik danışmanı olarak, sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik algılarını nasıl değerlendiriyorsunuz? Lütfen görüşünüzü nedenleriyle açıklayınız	Sınıf öğretmeni olarak, okul psikolojik danışmanını nasıl algıyorsunuz? Lütfen gerekçeleriyle birlikte yazınız.
Size göre sınıf öğretmenleri, okul psikolojik danışmanının varlığını ve mesleki misyonunu nasıl algılamaktadır? Lütfen görüşünüzü nedenleriyle açıklayınız.	Metafor sorusu; İlkokuldaki okul psikolojik danışman .....’ya benzer. Çünkü;

İşlem

Araştırma verileri, 2017-2018 bahar döneminde toplanmıştır. Araştırma sorularının cevaplanmasında araştırmacılar tarafından hazırlanan metafor sorusu ve açık uçlu sorulardan oluşan anket formu kullanılmıştır. Sınıf öğretmenlerine okullara gidilerek uygulanan anket formu, okul psikolojik danışmanlarının bir kısmına okula gidilerek bir kısmına da form e-mail yoluyla ulaştırılmıştır. E-mail yoluyla ulaştırılan okul psikolojik danışmanları, formu doldurup, tarattıktan sonra tekrar e-mail yoluyla araştırmacılara göndermiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin çözümlenmesinde sürekli karşılaştırma ve içerik analizi yöntemleri kullanılmıştır. Toplanan veriler ayrı ayrı numaralandırılmış ve tek tek okunmuştur. Okul psikolojik danışmanlarından gelen veriler R1, R2, ... şeklinde, sınıf öğretmenlerinden gelen veriler S1, S2, ... şeklinde kodlanmıştır. Her bir soruya verilen cevaplar tek tek analize tabi tutulmuştur. Okul psikolojik danışmanları ve sınıf öğretmenlerinde aynı özellikleri ölçmeyi hedefleyen sorular aynı anda okunmuş, yazılı hale getirilmiş, sistematik kodlamalar yapılmış, kodlar

arasındaki benzerlik ve farklılıklar dikkate alınarak kategoriler oluşturulmuştur. Kategorilerden temalara ulaşılmıştır, bazı tablolarda da ilgili soru kökü kategorilerle uyumlu olduğu için tema olarak alınmıştır. Cevaplar sayısallaştırılmış ve elde edilen toplam sayılar tablolarda verilmiştir. Veri analizi iki araştırmacı tarafından da yapılmış, ulaşılan sonuçlar karşılaştırılmıştır.

$$\text{Güvenilirlik} = \frac{\text{uzlaşma sayısı}}{\text{uzlaşma} + \text{uzlaşmama sayısı}}$$

Formülünden güvenilirlik hesaplaması yapılmış, sonuç %92 bulunmuştur. Her tablonun altında okul psikolojik danışmanlarına ve sınıf öğretmenlerine ait cevaplar yer almaktadır. Ayrıca okul psikolojik danışmanlarının ve sınıf öğretmenlerinin cevapları karşılaştırmalı olarak verilmiştir. Öğretmenlerden birebir yapılan alıntıların sol üst köşesinde; verilen kod, cinsiyeti, çalıştığı kurumun özel/devlet olması ve kıdemi belirtilmiştir. Araştırmada toplanan verilerin düzenlenmiş hali bulgular bölümünde yer almaktadır.

BULGULAR

Bu bölümde araştırma sorularına verilen cevaplar tablolar halinde düzenlenmiştir. Aşağıdaki tabloda sınıf öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanlarının birbirlerini nasıl algıladıklarıyla ilgili soruya verilen cevabın analiz sonuçları sunulmuştur.

1. Sınıf öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanları birbirlerini nasıl algılamaktadır?

Tablo 3: Sınıf öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanları birbirlerini nasıl algılamaktadır?

(n=32)		(n=17)	
Sınıf Öğretmenlerinin, Okul Psikolojik Danışmanlarını Algısı	<i>f</i>	Okul Psikolojik Danışmanlarının, Sınıf Öğretmenlerini Algısı	<i>f</i>
Olumlu	32	Olumsuz	13
Sorunlara çözüm bulan	17	SÖ, RÖ'nin her şeyi öğrenmesini, müdahalesini istememekte.	6

Öğretmenle iş birliği yapan	10	SÖ, öğrencilerin akademik gelişimlerine odaklanmakta.	3
Destek olan	3	Genç öğretmenler öğrencilere ve öğrenme süreçlerine karşı aceleci ve sabırsız.	1
Anlık krizleri çözen	2	Öğretmenlerin mesleki algısı bozulmakta. Maddiyat, değerlerin önüne geçmekte.	1
Olumsuz	5	Bazı sınıf öğretmenlerinde tükenmişlik hissi fazla.	1
Sınıf öğretmeni olduğu için, sorunlar rehber öğretmenle paylaşılmıyor	1	Sınıf öğretmenlerinin “mutlak kontrol-tam kontrol” şeklinde bir takıntılarında olmaktadır.	1
Yardım etmeye çalışan ama sonunu getiremeyen öğretmen	1	Hem Olumlu Hem Olumsuz	5
Sorumluluğu olmayan kolay meslek	1	Bir kısmı idealist bir şekilde mesleğini icra ederken bir kısmı sadece iş olarak görüp zaman geçirmekte.	3
Sınıf öğretmeniyle aynı yerde çalışmayı istemeyen	1	SÖ'nin çözüm arayışı içinde aklına ilk rehber öğretmenin gelmesi iyi olsa da öğrencideki rehberlik algısının bozulmasına neden olmaktadır.	1
Sorun çözemeyen kişi	1	Genellikle olumlu. Fakat bir tükenmişlik ve çaresizlik durumu var.	1
Hem Olumlu Hem Olumsuz	3	Olumlu	1
İlkokulda rehber öğretmene gerek yok. Ama yine de okulda olmalı	2	Genelde genç öğretmenler bilinçli, öğrenciye okulu sevdirmeye çalışmakta. Ardından akademik başarı da gelmekte.	1
İşini severek yapıyorsa istifade ediyorum yoksa gereksiz buluyorum	1		
Toplam	40		19
Genel Toplam			59

Genel olarak bakıldığında sınıf öğretmenleri, okul psikolojik danışmanlarını çoğunlukla olumlu olarak algılamakta, okul psikolojik danışmanları ise çoğunlukla olumsuz olarak algılamaktadır. Sınıf öğretmenleri, okul psikolojik danışmanlarını sorunlara çözüm bulan, öğretmenle iş birliği yapan, öğretmene destek olan ve anlık krizleri çözen biri olarak tanımlamışlardır. Olumsuz olarak algılayan sınıf öğretmenleri ise ($f=5$), sorunların okul psikolojik danışmanlarıyla paylaşılmadığını, okul psikolojik danışmanı yardım etmek istese de sonunu getiremediğini, sorumluluğu olmayan kolay meslek, sınıf öğretmeniyle aynı yerde çalışmak istemeyen ve sorun çözemeyen kişi olarak algıladıklarını ifade etmişlerdir. Hem olumlu hem olumsuz algılayanlar ise; ilkokulda okul psikolojik danışmanına gerek olmadığını ama yine de okulda olması gerektiğini ve işini severek yapıyorsa istifade ettiklerini yoksa gereksiz bulduklarını belirtmişlerdir. Aşağıda sınıf öğretmenlerinin “okul psikolojik danışmanını nasıl algıladığına” yönelik açık uçlu sorulara verdikleri cevaplar yer almaktadır. Sınıf öğretmenlerinin okul psikolojik danışmanı ile ilgili *olumlu* görüşleri şöyledir:

S17-Kadın-Devlet- 20 yıl

Sınıf, okul, veli, öğrenci ve öğretmenlerle ilgili her türlü sorunu çözebilen her türlü konuda kendini iyi yetiştirmiş, geliştirmiş bilgi sahibi olan, dayanımlı, sabırlı, sınıbsız ve çerresine gerçek anlamda aydınlanabilen birey olarak algılanıyor. Sınıf öğretmenin çöremeyen veya çözmeye vakit bulamayan her türlü sorunu çözümlen rehberlik eden olarak

S22-Kadın-Özel- 4 yıl

En zor zamanlarda kosup yetişen, Allah'ın lütufları gibi.

Okul psikolojik danışmanı ile ilgili algısı olumlu olan sınıf öğretmenlerinin dikkat çeken ifadeleri şöyledir: Her türlü sorunu çözen ve göğüsleyen, sabırlı, sırdaş, donanımlı, Allah'ın lütfu, destek olan gölge öğretmen, denge unsuru, can simidi, yardımcı kuvvet, öğrenciyi tanıyan ve yönlendiren, veliye rehberlik yapan kişidir. Hem özel hem devlet okulunda çalışan sınıf öğretmenleri, okul psikolojik danışmanının çalışmalarına meslekî anlamda çok ihtiyaç duyduklarını ifade etmektedir. Aşağıda okul psikolojik danışmanı ile ilgili algısı *olumsuz* olan sınıf öğretmenlerinin cevapları yer almaktadır.

S31-Kadın- Devlet- 13 Yıl

Rehber öğretmenler kendilerine getirilen sorunları çözemeyen sadece o anlık öğrenciyi oyalayan kişi olarak görüyorum. Öğrenciye veliye ve öğretmene rehberlik edemediklerini düşünüyorlar. Alanlarında çok iyi olduklarını düşünüyorlar. Fakat uygulamada çok iyi olduklarını gösteren bir ifade taşıyorlar.

S26-Kadın-Devlet-Belirtilmemiş

Okula geç gelip, erken giden, nöbet tutmayan, öğretmenler de sorumluluk almayan, kendisine ait odasında çayını keyifle yudumlayan kolay bir meslek olarak görüyorum.

S31, okul psikolojik danışmanını sorun çözemeyen, öğrenciyi o anlık oyalayan kişi olarak görmekte, uygulamada iyi olmadıklarını düşünmektedir. Sınıf öğretmenin beklentisi okul psikolojik danışmanının hem veliye, hem öğretmene hem de öğrenciye rehberlik etmesidir. Fakat bu beklentisinin karşılanmadığını düşünmektedir. S26 okul psikolojik danışmanlarının sorumlulukları olmadığı için mesleklerinin kolay ve rahat olduğunu ifade

etmektedir. S26'nın ifadelerinden örtülü olarak, kendi işini zor olarak algılamasından dolayı okul psikolojik danışmanının okuldaki varlığından rahatsız olduğu hissedilmektedir. Böyle bir algı, okul psikolojik danışmanları ile sınıf öğretmenleri arasında bir ekip çalışmasının oluşma şartlarını zorlaştırmaktadır. Ayrıca okul psikolojik danışmanının kişisel yetersizliği, sınıf öğretmenlerinde rehberlik servisi ve okul psikolojik danışmanlarıyla ilgili yanlış algıların oluşmasına sebep olmaktadır. Okul psikolojik danışmanı ile ilgili *hem olumlu hem olumsuz* görüş bildiren sınıf öğretmenlerinin cevapları aşağıda yer almaktadır:

S19-Kadın-Devlet- 17 Yıl

İlkokullarda sınıf öğretmenleri rehberlik yaptığı işin rehber öğretmenlere çok ihtiyaç duyulmuyor. Ama yine de okullarda olması gerekiyor. Aile ve velilere de yardımcı olur.

S28-Kadın-Devlet- 28 Yıl

Rehber öğretmenin ilkokulda çok da gerekli olmadığını düşünüyorum (temel yarışmalar hariç). Çünkü haftada otuz saat geçirdiğimiz öğrencimizi ve ailesini birim kadar tanıyamayacağımızı ve bu yüzden yardımının bizim kadar olmayacağını düşünüyorum. Kera buğüne kadar da hep böyle oldu zaten.

S19 ve S28 yaptıkları yorumlarla ilkokul seviyesinde okul psikolojik danışmanına ihtiyaçları olmadığını fakat okul psikolojik danışmanına aile, veliler ve okulun resmi yazışmaları için okulda kadro ayrılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Sınıf öğretmenlerinin cevapları incelendiğinde, okul psikolojik danışmanı ile ilgili üç tür bakış olduğu görülmektedir. Olumlu, olumsuz, hem olumlu hem olumsuz. Olumlu olarak nitelendiren sınıf öğretmenleri, okul psikolojik danışmanından tam destek aldıklarını, sorunlara çözüm konusunda farklı yaklaşımlar getirdiklerini belirtmişlerdir. Okul psikolojik danışmanının okuldaki varlığını olumsuz algılayan sınıf öğretmenleri ise; sorunları çözemeyen, çözmek istese de sonunu getiremeyen, okuldaki sorumluluğu az olan öğretmenler olarak tanımlanmışlardır. Hem olumlu hem olumsuz görüş bildirenler ise; okulda

psikolojik danışman bulunsun fakat ilkokulda öğrenciyle daha çok bir arada olan sınıf öğretmeni olduğu için okul psikolojik danışmanına pek de gerek yok, yorumunu yapmışlardır.

Okul psikolojik danışmanlarının, sınıf öğretmenlerini nasıl algıladıklarına ilişkin soruya verilen cevapların tema ve kategorileri yukarıda Tablo 3'ün sağ tarafında yer almaktadır. Tablo 3'e göre; okul psikolojik danışmanlarının (n=17), sınıf öğretmenlerini algılaması genel olarak bakıldığında olumsuzdur. Okul psikolojik danışmanlarına göre, sınıf öğretmenleri, okul psikolojik danışmanlarının sınıflarıyla ilgili her şeyi öğrenmelerini ve müdahale etmelerini istememekte, öğrencilerin sadece akademik gelişimlerine odaklanmakta, sınıfları için mutlak kontrol-tam kontrolün kendilerinde olmasını istemektedirler. Hem olumlu hem olumsuz algılayan okul psikolojik danışmanları ise; sınıf öğretmenlerinin meslek algısının kişiden kişiye değiştiğini, çözüm arayan sınıf öğretmenlerinin aklına ilk okul psikolojik danışmanları gelmesinden memnun olmalarına rağmen öğrencideki rehberlik algısının, ceza verilen yer olarak görülmesinden rahatsız olduklarını, sınıf öğretmenlerinde genel bir mutsuzluk hali gördüklerini belirtmektedirler. Olumlu algılayan tek okul psikolojik danışmanı ise, genç öğretmenlerin öğrenciye okulu sevdirmeyi öncelikli olarak hedeflemelerinden duyduğu memnuniyeti dile getirmiştir. *Olumsuz* olarak gruplandırılan cevapların bazılarını aşağıda yer verilmiştir:

R1- Kadın-Özel- 6 yıl

Sınıf öğretmenleri öğrencilerinin her şeyi
olduklarını düşünüyorlar. O sınıfın hakimi bütün
müddetler, sınıflarına müdahaleyi çok istemiyor-
lar, rehber öğretmen olmak bu süreçte çok
zor geliyor çünkü öğretmen bütün çocukların
her şeyini öğrenmesini, müdahale etmesini
istemiyor.

R13-Kadın-Devlet- 11 yıl

Sınıf öğretmenleri sınıflarını genel anlamda hayatlarının bir parçası olarak görüyorlar. Aslında işide işiye değişiyor bu algı. Kimisinin sınırları çok keskin birisi daha anar, birisi' daha kuralcı. Her detla sey var izetleyemiyorum.

Sınıf öğretmenleriyle ilgili algısı olumsuz olan okul psikolojik danışmanlarının ifadelerinden, sınıf öğretmenlerinin sınıflarında meslekî profesyonelliğin dışında “mutlak kontrol-tam kontrol” istedikleri için her türlü bilgilendirme ve müdahaleyi yanlış anlayıp rahatsız olduğu anlaşılmaktadır. Hırs ve rekabet için akademik başarıya çok önem verdiklerini, çocukların gelişim problemleriyle yeteri kadar ilgilenmediklerini, aceleci ve sabırsız olduklarından yıllar içinde “öğretmenlik algısının” değişmesine neden olduklarını, okuldaki tüm işleri kendileri yaptıkları için daha değerli olduklarını düşündüklerini belirtmişlerdir. Ayrıca bazı sınıf öğretmenlerin de tükenmişlik belirtileri görüldüğünü de ifade etmektedirler.

Sınıf öğretmenleri; okul psikolojik danışmanlarıyla ilgili “odasında oturuyor, sorumluluğu yok, rehberlik yapmıyor, yaptığı çalışmaları da yarım bırakıyor” yorumlarını yaparken, okul psikolojik danışmanları sınıf öğretmenleri hakkında “sınıflarına müdahale istemiyorlar, sınırları çok keskin ve kuralcı” yorumlarını yapmışlardır. Birbirlerinden beklentileri, karşılıklı destek ve sorunların çözümü için beraber çalışmak gibi görünmektedir. Fakat algılarını yönetemedikleri için iletişim kuramıyorlar. Sınıf öğretmenleri için *hem olumlu hem olumsuz* görüş bildiren okul psikolojik danışmanlarının cevapları aşağıda yer almaktadır:

R3-Kadın-Özel-2 Yıl

Gözüm orayı içerisinde okullarına ilk gelen kim olmak iyi hissettirirse de, çocukların zihinlerindeki "rehberlik bizim anlattığımızı & rahatlatıldığımızı yerdir" algısının bozulmasına sebebiyet veren yönlendirmelerin yapılması zaman zaman işleri zorlaştırabilmektedir.

R7-Erkek-Devlet-22 Yıl

- Genellikle olumlu. Ancak bir tutkunsuluk ve geresizlik durumu da gözleniyor. Özellikle sınıfların kalabalık olması (ort 40 kişi) pek çok konuda öğretmeni geresizliğe itiyor.
- Ayrıca sınıf öğretmenlerinin sınıflarında "mutlak kontrol-tan kontrol" şeklinde bir tutumları var. Farklı süreçlerde neye yapılması gerektiği konusunda fikirleri değil. Tek tip öğrenci istiyorlar. Farklı bir öğrenci konsiderine eşitlikte kabul etmekte zorlanıyorlar.

Okul psikolojik danışmanları; sınıf öğretmenlerinin, sınıflar kalabalık olduğu için, tükenmişlik ve çaresizlik hissi yaşadıklarını, fakat bu hissi yaşamalarında sınıftaki sorumluluğu tek başına göğüslemek istemelerinin de etkili olduğunu vurgulamışlardır. Sınıftaki kontrolü kaybetmemek için tüm öğrencilerin aynı özellikte olmasını istemeleri, farklı özellikteki öğrenciyi kabul etmekte zorlanmalarına neden olmaktadır. R3 ise yorumlarında sınıf öğretmenleri tarafından çözüm merkezi olarak görülmesinden memnun olmasına rağmen öğrencideki “rehberlik algısının” bozulmasından rahatsız olmaktadır. Çünkü öğrenciler rehberliği çözüm ve rahatlama yeri olarak değil, ceza yeri olarak görmeğe başlamaktadırlar. Sınıf öğretmenleriyle ilgili *olumlu* yorum yapan tek okul psikolojik danışmanının yorumu şöyledir:

R2-Kadın-Özel- Belirtilmemiş

Genelde genç öğretmenlerle çalışıyorum ve bilimsel buluşum.
Akademik kaygılardan çok öğrenmeye okulu sevdirmeye
çalışıyorum. Bu şekilde öğrencilerin okuldaki durumu ve
okul seviyesi de iyileşiyor.

R14 yaptığı yorumda son zamanlarda gözlemlediği öğretmenlerin aceleci ve sabırsız olduğunu belirtirken R2 genç sınıf öğretmenlerini daha bilinçli bulduğunu ifade etmektedir. Genç öğretmenlerin akademik kaygılardan çok öğrenciyi okulu sevdirmeyi öncelediğini, okulu seven öğrencinin okuldaki durumunun ve akademik seviyesinin de zamanla iyileştiğini belirtmektedir. Tablo 3'e göre; okul psikolojik danışmanları, sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik algısını çoğunlukla (n=12) olumsuz değerlendirmişlerdir.

Özet olarak; sınıf öğretmenleri okul psikolojik danışmanının varlığını ve misyonunu çoğunlukla olumlu olarak algılamakta fakat görevlerini yerine getirmediğini/getiremediklerini düşünmekte, okul psikolojik danışmanları ise sınıf öğretmenlerini çoğunlukla olumsuz olarak algılamakta, işlerine müdahale edilmesini istemediklerini sadece akademik başarıyı öncelediklerini belirtmektedir. Tablo 4'te ise “okul psikolojik danışmanlarının algısına göre, sınıf

öğretmenleri okul psikolojik danışmanını nasıl algılamaktadır?” sorusunun içerik analizi yer almaktadır.

Tablo 4: Okul psikolojik danışmanlarına göre, sınıf öğretmeni okul psikolojik danışmanını nasıl algılamaktadır? (n=17)

Okul Psikolojik Danışmanlarına Göre, Sınıf Öğretmenlerinin Okul Psikolojik Danışmanını Algılaması	f
Hem Olumlu Hem Olumsuz	9
- Bazı öğretmenler öğrencinin psikolojik gelişimi için çok önemli olduğumuzu, bazı öğretmenler çok da önemli olmadığını düşünmekte.	3
- Bazı öğretmenler çok olumlu yaklaşırken bazıları da sınıfındaki sorunu, okul idaresinin ve rehber öğretmenin duymasını istememekte.	2
- Bazıları öğrencileri ve aileleri hakkında bilgi alabilecekleri, sınıf içinde sorun yaşandığında kendisine yol gösterecek birisi olarak görmekte. Bazıları ise, okul psikolojik danışmanları çok rahat, kendilerine ait odaları var, maaşlarını alıp oturmaktalar.	1
- Bazen öğretmeni rahatlatan, veli-öğretmen arasında “tampon” görevi gören, gerektiğinde yönetim-öğretmen arasında köprü kuran birim, bazen de disiplin sağlayan birim olarak görülmekte.	1
- Sorunları çözer, arabulucudur. Bazen de çocukla ilgili sorunları çok ciddiye alıp büyütmekte.	1
- Bazı öğretmenler rehber öğretmenle kurdukları iletişimin faydasını fark edip rehberlikle düzenli iş birliği içinde çalışmakta. Kıdemi fazla olan öğretmenler ise, rehber öğretmenin varlığına ihtiyaç duymamakta. Bazı sınıf öğretmenleri, sınıf içinde çözülebilecek basit olayları bile rehberliğe taşımakta.	1
Olumsuz	8
- Sadece sorun çözücü olarak görülmekte.	3
- Rehber öğretmenlerden gerçekçi olmayan beklentileri var.	1
- MEB’de rehber öğretmenle ilgili yanlış kavramlaştırmalar söz konusu.	1
- Bazı öğretmenler, rehber öğretmene müracaat ettiğinde kendilerinde mesleki bir yetersizlik olduğunu düşünmekte.	1
- Rehberlik servisini ceza veren bir birim olarak görmekte.	1
- Öğretmen ve yönetim rehberlik servisini kullanmayı bilmemekte ya da rehberlik servisleri ihtiyaca tam olarak cevap verememekte. Bu durum öğretmenlerde “rehberlik servisi önemli bir birim, fakat icraat kısmı eksik kalıyor” düşüncesini oluşturmakta.	1

Olumlu	1
- Öğrenme süreçlerinin, psikolojik iyilik haliyle ilişkisi düşünüldüğünde, sınıf öğretmeni ve rehber öğretmenin iletişimi oldukça önemli olmakta.	1
Toplam	18

Okul psikolojik danışmanlarına göre, sınıf öğretmenlerinin kendilerinin varlığını ve meslekî misyonunu nasıl algıladığıyla ilgili soruya verdikleri cevaplarda en fazla hem olumlu hem olumsuz ifadeler yer almaktadır. 8 ifadede olumsuz görüş kullanılırken, olumlu ifade bir kişiyle dikkat çekmektedir. Okul psikolojik danışmanlarının görüşüne göre, sınıf öğretmenlerindeki okul psikolojik danışmanı algısı *hem olumlu hem olumsuz* olan cevaplardan örnekler aşağıda yer almaktadır:

R2-Kadın-Özel- Belirtilmemiş

2 farklı öğretmen görüşü vardı.
1) Rehberler çok rahat kendine aldıkları var. Geyiklere
icazetler. Kezke rehberleri olmaydım da masamı alıp oluyordum.
2) Öğrencilerim ve aileleri hakkında bilgi alabileceğim. Sınıf tahtasında
varın yavaş yavaş bana yol gösterecek biri.
1 Nisan'da dışarıdaki psikolojiler peşide bizle vakit geçi-
rmeye X yapıyorlar? bu konuda bilgi almaya istekli. 2 numara da bir
bunlar bize yardımcı olan öğretmenler. Bu konuda sınıfta da olan
şeyden de

R13-Kadın-Devlet- 11 Yıl

İstedikleri zaman ulaşabilecekleri; problemi hızlı bir şekilde çözüp
fazla eylem aileyi de işin içine katılarak bir öğretmen istiyorlar. 500
Meslekî misyonları ilgili birtuzum görevler mevcut. Bu noktada
bunun empatiyle yapılabiliyor bize karşı tuttu baten saygı
diyulmediğini düşünürüm.

R7-Erkek-Devlet- 22 Yıl

Genellikle sordularını gözümün rehber öğretmenler
bekleniyor. Rehber öğretmen görev algısı sınıf öğretmenlerince
yeterli düzeyde değil ve perçemi olmaya beklentiler var.
Rehber öğretmen; sınıf ve branş öğretmenlerle konsültasyon
gibi bir yanlış yapıyor. Tam olarak rehber öğretmen ^{misyonu} ~~gibi~~
ve forklasyon anlaşılması değil. Diğer öğretmenlerin yaptığı
şeyleri rehber öğretmen de yapması gerektiğini düşününler.

Tablo 3'te S26 kodlu sınıf öğretmeni, okul psikolojik danışmanlarını "rahat, nöbet tutmayan, odasında çay- kahve içen, sorumluluğu olmayan meslek" olarak tanımlamıştı. Bu yorum R2 kodlu okul psikolojik danışmanının, sınıf öğretmenlerinin okul psikolojik danışmanı ile ilgili algısının olumsuz bölümünü desteklemektedir. Olumlu ve olumsuz yorumlarda genelde genç öğretmenler olumlu, tecrübeli öğretmenler olumsuz olarak değerlendirilmişlerdir. Genç öğretmenler çocukların gelişim özelliklerine destek verirken, tecrübeli öğretmenler akademik başarıyı öncelemektedir. Ayrıca duruma/yaşananlara göre de bu algının farklılaştığı görülmektedir. R2 bu iki görüşün oluşmasında informal ilişkilerin önemini vurgulamaktadır. R13 meslekî misyonun farklı yorumlandığını, beklentilerin karşılanmadığında empati ve saygı yoksunluğuna neden olduğunu belirtmektedir. R7 ise okul psikolojik danışmanının görev tanımının sınıf öğretmenlerince yanlış algılandığını, bu durumun da okul psikolojik danışmanından beklentileri etkilediğini belirtmektedir. Aşağıda kendileriyle ilgili *olumsuz* yorum yapıldığını algılayan okul psikolojik danışmanlarının açıklamaları yer almaktadır:

R8-Kadın-Devlet- 6 Yıl

Milli eğitim bünyesinde psikolojik danışmanlık için öğretmenlik ko-
nularına yetenince başvuran ve oturulabilirliğini düşünmüyorum.
Öğretmenlik akademik olarak çalışan pozisyonunu seçtiğim için ps-
kolojik danışmanlık için soruları için "öğretmenlik" kavramının kullanıl-
ması pek bir oranda yetenince başvuranın sebep olduğunu düşünüyorum.

R7 kodlu okul psikolojik danışmanı da R13 gibi, sınıf öğretmenlerinin okul psikolojik danışmanı ile ilgili yetersiz ve gerçekçi olmayan beklentileri olduğunu, diğer öğretmenlerle okul psikolojik danışmanını karşılaştırmanın yanlış olduğunu, misyon ve fonksiyonunun yanlış anlaşıldığını belirtmektedir. Öğretmenlerin "bizim yaptığımız işleri rehber öğretmen yapmıyor" şikâyeti zaman içinde karşılığını bulmuş ve okul psikolojik danışmanları da nöbet tutmaya, sınavlarda görev almaya başlamıştır (Resmî Gazete 10 Kasım 2017, s.30236). R8 kodlu okul psikolojik danışmanı ise, rehberlik alanıyla ilgili okullarda yaşanan sıkıntının yanlış kavramlaştırılmadan kaynaklandığını düşünmektedir. Sınıf öğretmenlerinin kendileriyle ilgili *olumlu* bir algıya sahip olduğunu düşünen tek okul psikolojik danışmanının açıklamaları aşağıda yer almaktadır:

R4-Kadın-Özel- 5 Yıl

Bu durum sınıf öğretmeninin vizyonu ve bakış açısına göre değişmektedir. Gocuğun hayat kalitesi ve ruh sağlığının en temel olmasının önce okulda kurulmaktadır. Dedyısıyla, okulda çocukla ilgili görevlerin yapılması / ailelerin evdeki tutumlarıyla paralellik kurulması adına PDR önemli bir role sahiptir. Öğrenci bireylerinin, psikolojik iyilik hali ile ilişkisi düşünüldüğünde sınıf öğret. ve rehber öğret. ilişkisi oldukça önemlidir.

R4, öğrenci için ekip halinde çalışmanın öneminden bahsetmektedir. Psikolojik olarak iyi olan öğrencinin öğrenme süreçlerinde de başarılı olacağını vurgulamaktadır. Okul ve aile iş birliğinin kurulmasında okul psikolojik danışmanının önemli bir role sahip olduğunu belirtmektedir.

Tablo 3'te sınıf öğretmenlerinin ve okul psikolojik danışmanlarının birbirlerini nasıl algıladıkları, Tablo 4'te ise, okul psikolojik danışmanlarına göre, sınıf öğretmenlerinin okul psikolojik danışmanlarını nasıl algıladığı verilmiştir. Sınıf öğretmenleri, okul psikolojik danışmanlarını çoğunlukla olumlu olarak algılamakta, okul psikolojik danışmanları, sınıf öğretmenlerinin kendilerini çoğunlukla hem olumlu hem olumsuz ve olumsuz olarak algıladığını düşünmesi dikkat çekmektedir. Bu durum; okul psikolojik danışmanları sınıf öğretmenlerini olumsuz olarak algıladığı için, sınıf öğretmenlerinin de okul psikolojik danışmanlarıyla ilgili olumsuz bir algıya sahip olduğunu düşünmelerine neden olmuş olabilir. Aşağıdaki tabloda sınıf öğretmenlerinin okul psikolojik danışmanı hakkında ürettiği metaforlar verilmiştir.

Tablo 5: Sınıf öğretmenine göre, okul psikolojik danışmanı neye benzer? (n=32)

Metafor Sorusu	f
Olumlu Metaforlar	24
Danışmanlık	17
İş kolaylaştırıcı, Çözüm üreten, Tamamlayıcı, Duygusal sözlük, Gölge (olumlu), Liman, Sınıf öğretmeninin gözü, Terazî, Tiyatro sanatçısı, Hala, Radar, Can simidi, Sosyal hizmet uzmanı, Anne veya baba, Arkadaş, Data, Tampon	
Rehberlik	7
Güneş (2), Lokomotif (2), Uçan balon, Kutup yıldızı, Pusula	
Olumsuz Metaforlar	9
Çarpmada etkisiz eleman, Görüşmediğim yan komşum, Stepne lastiği, Matematikteki eksi işareti, Çöp kamyonu (olumsuz), Külkedisinin balkabağına dönüşen arabası, En az çalışan personel, Ayna, Ay	
Toplam	33

Metafor sorusunda sınıf öğretmenleri, okul psikolojik danışmanları için olumlu ve olumsuz metaforlar kullanmışlardır. Olumlu metaforlar danışmanlık ve rehberlik alt başlıkları altında toplanmıştır. *Danışmanlıkla ilgili metaforlar;*

S9-Erkek-Özel- 23 Yıl

2. Metafor sorusu; ilköğrenci rehber öğretmen .....ya benzer.

Çünkü; Öğrenciler yaşam denizinde; aileden, okuldan, öğretmenlerden ve çevreden kaynaklanan problemlerle karşılaşır, fırtınalara yakalanır. Bu fırtınalı günlerde limana (rehber öğretmen) yanaşıp sakinleşmesi ve aynı zamanda dış faktörlerinde sakinleşmesi gerekir. İşte bu noktada rehber öğretmen öğrencilerin sığınacağı güvenli bir liman olmalıdır.

S16-Kadın-Özel- 44 Yıl

2. Metafor sorusu; İlkokuldaki rehber öğretmen .....ya benzer.
Çünkü;

Her şeyden haberdar olmalıdır.

Danışmanlıkla ilgili metaforlarda; her şeyden haberdar olması gerektiği için radar, öğrencinin yaşadığı sıkıntılarda güveneceği bir sığınak için liman metaforları kullanılmıştır. Tablo 5'te benzer metaforlar, tamamlayıcı, sınıf öğretmenin gözü, terazi, can simidi, tampon şeklindedir. Sınıf öğretmenlerinin en fazla danışmanlıkla ilgili metaforlar kullanması, okul psikolojik danışmanının misyonunu görece doğru algıladıklarını göstermektedir. Bu durum Tablo 3'teki sınıf öğretmenlerinin olumlu okul psikolojik danışmanlık algısıyla da uyumludur. Aşağıda sınıf öğretmenlerinin okul psikolojik danışmanıya ilgili metaforlarından bazılarının açıklamaları yer almaktadır:

S13-Kadın-Özel- 24 Yıl

2. Metafor sorusu; İlkokuldaki rehber öğretmen .....ya benzer.

Çünkü; Yol göstericidir. Öğrencilerin öğrenim stilleri, algılama becerileri, kişisel özellikleri, yetenekleri, akran ilişkileri gibi konularda öğrencileri yakından inceler. Öğrenci, veli ve öğretmenlere rehberlik ederek ortak kararlar alınır.

S29-Kadın-Devlet- 15 Yıl

2. Metafor sorusu; İlkokuldaki rehber öğretmen .....~~denim~~.....~~lokomotifine~~.....ya benzer.

Çünkü; Rehber öğretmen işleyişte sorunu algılayıp
uzun sürelerle yardımcı olması gerektir.

Rehberlik; yol gösterme, kılavuzluk etme, öğrencilerinin sorunlarını öğrenerek onlara yardımda bulunma (TDK), anlamlarına gelmektedir. Sınıf öğretmenleri bu tanıma uygun olarak kutup yıldızı, güneş, terazi, uçan balon, tren lokomotif, pusula metaforlarını kullanmışlardır. Okul psikolojik danışmanı okuldaki her birimle ve herkesle iletişim halinde olması gerektiği için özellikle öğrenciden ve okul çalışanlarından aldığı bilgileri bir terazi gibi dengeleyip, kutup yıldızı, pusula ve güneş gibi ihtiyacı olanlara yol göstermede kullanması beklenmektedir. Tablo 5'te yer alan bir diğer tema olumsuz metaforlardır. Bu metaforla ilgili öğretmenlerin ifadelerinden örnekler aşağıda yer almaktadır:

S3-Kadın-Özel- 10 Yıl

2. Metafor sorusu; İlkokuldaki rehber öğretmen .....~~AYNA~~.....ya benzer.

Çünkü; Bakıyorsunuz gelinmiş var. Ana sonuç almak
veya sorunlarımızı çözecek çalışmalar yapılacak çok
yetersiz. Biz sınıf öğretmenleri olarak sınıfta, öğrenci-
lerimizle ilgili tüm sorunlarla tek başımıza mücadele
ediyoruz.

S31-Kadın-Devlet- 13 Yıl

2. Metafor sorusu; İlkokuldaki rehber öğretmen ..... GÖP KAMYONU .....ya benzer.

Çünkü; Göp kamyonu : bütün çöpleri, keni topluyor. Fakat, içinde geri dönüştürüle bilerek çöpleri ayırt etmeden geri dönüşümü olmadan aynı yere boşaltılıyor. Rehber öğretmenler de dinliyor ve sorunları biliyorlar fakat bütün sorunlar aynı şekilde değerlendirilip geçici olarak tutup, sonra tekrar bize aynı problemleri iade ediyorlar.

Sınıf öğretmenleri ürettikleri olumsuz metaforlarda okul psikolojik danışmanlarını, en az çalışan personel, ayna, çarpmada etkisiz eleman, stepne lastiği, çöp kamyonu, görüşmediğim yan komşum, ay ve matematikte eksi işaretine benzetmiştir. Bu benzetmelerde sınıf öğretmenleri okul psikolojik danışmanlarının görev tanımına uygun çalışmadığından rahatsız olmaktadır. Açıklamalar incelendiğinde sınıf öğretmenleri iş birliği yapmak istemekte fakat okul psikolojik danışmanları ya ilgilenmemekte ya da ilgilense bile sorun çözülmeden yarım kalmaktadır. Olumsuz metaforlarda sınıf öğretmenleri; “en az çalışan personel” ifadesiyle “okul psikolojik danışmanlarının okulda çok rahat çalıştıklarını ve bağlayıcı bir tarafları bulunmadığını”, “çarpmada etkisiz eleman” metaforuyla “rehber öğretmen kendisine getirilen sorunları düzenli takip ve değerlendirme yapmadığı için sorun olduğu gibi yerinde durmaktadır. Zamanla sınıf öğretmeni umudunu yitirerek sorunların çözülemeyeceğini bildiği için rehberlik servisine sorunları taşımıyor”, “görüşmediğim yan komşum” metaforuyla “rehberlik odası sınıfımın hemen yanında olmasına rağmen sınıfta sorunlu olan öğrencilerimle yıl sonu geldi hala görüşülmedi”, “stepne lastiği” metaforuyla “çok gerekli değil bence, bana çok lazım olmuyor, kendim halletmeye çalışıyorum, şimdiye kadar halledemediğim sorun pek olmadı”, “matematikte (-)” metaforuyla “rehber öğretmen çözüm, çözmek yerine çözümden öğretmenden nasıl uzaklaşırım diye düşünmekte”, “ay” metaforuyla

“gereken noktalarda gerektiği kadar aydınlatmayanlar”, açıklamalarını yapmışlardır.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmada ilkokulda çalışan sınıf öğretmenlerinin ve okul psikolojik danışmanlarının birbirlerini nasıl algıladıkları araştırılmıştır. İlk olarak sınıf öğretmenlerinin okul psikolojik danışmanlarını nasıl algıladığıyla ilgili ulaşılan sonuçlar şunlardır; sınıf öğretmenleri okul psikolojik danışmanlarına ihtiyaç duymakta fakat iletişim kurmakta zorlanmaktadır. Sınıf öğretmenleri okul psikolojik danışmanlarının çözümleri işlevsel olduğunda onlardan faydalanmaktadır fakat olumsuz kişisel algılar, sınıf öğretmenlerinin okul psikolojik danışmanlarıyla profesyonel iletişimini çıkmaza sokmaktadır. Penbegül’ün (2014) yaptığı çalışmada, rehberlik servisinin etkililiğini sınıf rehber öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanlarının algılarına göre değerlendirilmesi oluşturmaktadır. Bu çalışmada; PDR servisine ilişkin olumlu algıya sahip sınıf rehber öğretmenlerinin sırasıyla konsültasyon, koordinasyon, öğrenciyi tanıma, psikolojik danışma, bilgi verme, yerleştirme ve izleme hizmet alanlarında PDR servisini etkili buldukları belirlenmiştir. Rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri, günümüz eğitim sisteminin vazgeçilemez bir parçası olmuştur. Ancak bu hizmetlerin başarısının yüksek olması, okul örgütü içerisinde ortak bir rehberlik anlayışının oluşması ve rehberlik hizmetlerinden birinci derecede sorumlu okul psikolojik danışmanlara verilecek destek ile mümkün gözükmektedir. Penbegül (2014), rehberlik hizmetlerinin sınıf içerisinde uygulanmasında okul psikolojik danışmanlarının en büyük yardımcısının sınıf öğretmenleri olduğunu belirtmektedir. Bu hizmetlerin başarısı sınıf öğretmenin istekliliği ve gönüllüğüne bağlıdır. Taşkaya ve Kurt’un (2010) çalışmasında ise sınıf öğretmenlerinin rehberlik servisiyle ilgili görüşleri araştırılmıştır. Çalışmada; ilköğretim okullarında verilmekte olan rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin yetersiz olduğu, her okulda rehber öğretmeni olmamasının büyük bir eksiklik olduğu, ancak rehberlik hizmetlerinin başta öğrenciler olmak üzere, öğretmen ve veliler açısından da yararlı bir hizmet olarak görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada da sınıf öğretmenlerinin okul psikolojik danışmanı ile alakalı ürettiği 33 metaforun, 24’ü olumlu 9’u ise olumsuzdur. Sınıf öğretmenleri çoğunlukla okul psikolojik danışmanı hakkında olumlu düşünmektedir. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin okul psikolojik danışmanını nasıl algıladığıyla ilgili 3. Tabloda da sınıf öğretmenleri okul psikolojik danışmanları hakkında 40 ifadeden

32'sinde olumlu görüş belirtmişlerdir. Olumlu düşünen S17 kodlu 20 yıllık kadın sınıf öğretmeninin okul psikolojik danışmanı hakkındaki yorumları; *sınıf, okul, veli, öğrenci ve öğretmenlerle ilgili her türlü sorunu çözebilen, her türlü konuda kendini iyi yetiştirmiş, geliştirmiş bilgi sahibi olan donanımlı, sabırlı, sırdaş ve çevresini gerçek anlamda aydınlatabilen birey olarak algılıyorum. Sınıf öğretmenin çözemediği veya çözmeye vakit bulamadığı her türlü sorunu göğüsleyen rehberlik eden olarak algılıyorum.*" Sınıf öğretmenleri, okul psikolojik danışmanlarının önemini farkında fakat birlikte nasıl çalışılacağı ile ilgili problem yaşadıkları anlaşılmaktadır. Belki çalışma alanlarındaki sınırların net olmaması onları iş birliğine kapalı hale getirmektedir. Araştırmanın ikinci boyutu olan okul psikolojik danışmanlarının sınıf öğretmenlerini nasıl algıladığıyla ilgili sonuçlara gelince; okul psikolojik danışmanları, sınıf öğretmenlerini genel olarak olumsuz algılamaktadır. Okul psikolojik danışmanları sınıf öğretmenleriyle iletişim kurmakta zorlanmaktadır. Korkmaz'ın yüksek lisans tezinde (2011) sınıf rehber öğretmenlerinin okul psikolojik danışmanlarına; okul psikolojik danışmanlarının da sınıf rehber öğretmenlerine ilişkin orta düzeyde bir algıya sahip oldukları belirlenmiştir. Sınıf rehber öğretmenlerinin okul psikolojik danışmanlarına ilişkin algısı, sınıf rehber öğretmenlerinin "çalıştığı okul türüne, yaptığı göreve, okuldaki öğrenci sayısına" göre değişmekte; okul psikolojik danışmanlarının sınıf rehber öğretmenlerine ilişkin algısı ise psikolojik danışmanın "çalıştığı okul türüne, mezuniyet alanına, görev yaptığı okulun çalışma koşullarına, okulundaki öğrenci sayısına, kıdem yılına ve eğitim ile ilgili yayınları takip etme düzeyi" ne göre değişmektedir. Okul psikolojik danışmanlarının sınıf rehber öğretmenlerine ilişkin algısı ilköğretimde olumsuz olmakla birlikte ortaöğretimde daha olumlu düzeydedir. İlköğretimdeki algının olumsuz olmasının nedenleri, sınıf rehber öğretmenlerinin öğrencilerin sorunlarını çözmede kendilerinin yeterli olduğunu ve/veya sınıftan tek sorumlu kişi olduklarını düşünmelerinin etkisi olabilir. Yine bu çalışmada okul psikolojik danışmanı Tablo 1'de "*Sınıf öğretmenlerinin "mutlak kontrol-tam kontrol" şeklinde bir takıntıları olmakta*" yorumunu yapmıştır. Elinizdeki çalışmada Tablo 3'e göre; okul psikolojik danışmanlarının sınıf öğretmenleriyle ilgili ürettiği 19 ifadenin 13'ü olumsuzdur. Olumsuz ifadelerden biri R1 kodlu 6 yıllık kıdeme sahip kadın öğretmene ait "*sınıf öğretmenleri öğrencilerinin her şeyi olduklarını düşünmüyorlar. O sınıfın hâkimi hükümdeler, sınıflarına müdahaleyi çok sevmiyorlar. Rehber öğretmen olmak bu süreçte çok zor işliyor. Çünkü öğretmen, sizin çocukların her şeyini öğrenmenizi, müdahale etmenizi istemiyor.*" Olumsuz bakışın neden kaynaklandığıyla ilgili literatürde yer alan çalışmalara baktığımızda; yönetici ve öğretmenlerin PDR hizmetlerine ilişkin önyargılı tutumu, bilgi ve iş birliği eksikliği ile görev tanımının net olmaması

sorun alanları olarak belirlenmiştir. Ayrıca sorumlu olunan öğrenci sayısının fazlalığı, gerçekçi olmayan ve görev alanı dışındaki beklentiler ve ilgisiz / iş birliği yapmayan veliler olarak sorunlar sıralanmaktadır. Pek çok komisyonda yer almak ve farklı problem alanlarıyla karşılaşmak da bazı alan çalışanlarınca belirtilen zorluklardır (Tuzgöl Dost & Keklik, 2012). Örneğin bir yüksek lisans tezinde rehberlik hizmetlerinin yürütülmesinde okuldaki iş birliğinin etkisi incelenmiştir. Sonuçlar iş birliğini belirleyici faktörlerin; yüksek idare desteği, geliştirici iletişim, olumlu PDR anlayışı, psikolojik danışmanın çaba ve motivasyonu, isteklilik, eğitim ve gelişime önem verme, koruyucu ve önleyici rehberlik anlayışı, öğrenci ihtiyaçlarına duyarlılık, sorumlulukların yerine getirilmesi, danışman rolünün benimsenmesi, öğrenci sayısının azlığı ve yüksek düzeyde veli katılımı olduğu belirlenmiştir. İşbirliğinin düşük düzeyde yapılmasına yol açan faktörler ise, düşük idare desteği, engelleyici iletişim, olumsuz PDR anlayışı, danışmanın düşük motivasyonu, danışman rolünün benimsenmemesi, isteksizlik, sorun çözmeye yönelik rehberlik anlayışı, sorumlulukların yerine getirilmemesi, ders programlarının yoğunluğu, yönetmeliklerin yetersizliği, veli katılımının azlığı, öğrenci ihtiyaçlarına duyarsızlık ve öğrenci sayısının fazlalığı olarak tespit edilmiştir (Akbaş, 2001). Okul idaresi, öğretmen, öğrenci ve okul psikolojik danışmanına, okul psikolojik danışmanının görev tanımı sorulduğunda, çıkan sonuçlarda pek çok ortak nokta vardır: Okul müdürleri; PDR hizmetlerini yol gösterme ve sorun çözme olarak, sınıf rehber öğretmenleri; sorun çözme, yol gösterme ve yardım olarak, öğrenciler, sorun çözme, yardım, hizmet birimi, dert ortaklığı olarak tanımlarken, okul rehber öğretmenleri; psikolojik yardım, yöneltme, seçenek sunma ve yol gösterme olarak tanımlamışlardır (Karataş & Şahin Baltacı, 2013). Bu araştırma ve diğer araştırmaların sonuçlarına bakıldığında okuldaki tüm birimler okul psikolojik danışmanının okuldaki varlığının öneminin farkındadır. Ayrıca yaşadığı sorunların ve sebeplerinin de farkındadır. Çözümün bir kısmının devlet tarafından düzenlenmesi gerekirken (öğrenci sayısı), bir kısmı kurum kültürünün oluşması, karşılıklı iş birliği ve anlayışla kurumun kendi içinde ekip çalışması ruhuyla çözümlenmesi gerekmektedir.

Araştırmanın üçüncü boyutunu ise okul psikolojik danışmanlarına göre, sınıf öğretmeni okul psikolojik danışmanını nasıl algılamaktadır, oluşturmaktadır. Okul psikolojik danışmanı, sınıf öğretmenini genel olarak olumsuz algıladığı gibi; okul psikolojik danışmanının algısına göre, sınıf öğretmeni okul psikolojik danışmanını görece olumsuz olarak algılamaktadır. Literatürde bu soruyla ilgili herhangi bir kaynağa, ulaşılan kaynakların sınırlılığı çerçevesinde rastlanmamıştır.

Peki neden okul psikolojik danışmanları, sınıf öğretmenlerinin kendileri hakkında olumsuz düşündüğünü düşünmektedirler? Duyu, alıcı hücrelerin dış çevredeki fiziksel enerjileri yakalayarak sinirsel enerjiye çevirmesiyle oluşur. Bu sinirsel enerji beyinde işlenir ve işlemin sonucunda bir algısal ürün ortaya çıkar. Bu işleme algılama ve ortaya çıkan ürüne de algı adı verilir. Algı, duyudan farklıdır. Algılama anında beyin, bireyin içinde bulunduğu durumdan beklentilerini, geçmiş yaşantılarını, diğer duyu organlarından gelen başka duyuları, toplumsal ve kültürel etkenleri hesaba katar. Gelen duyuları seçme, bazılarını ihmal etme, bazılarını kuvvetlendirme, arada olan boşlukları doldurma ve beklentilere göre anlam verme bu aşamada yapılır. Duyu organlarının beyine ilettikleri duyular basittir, algılama ise geçmiş öğrenme ve deneyimlerimizin de işin içine girdiği son derece karmaşık bir süreçtir (Cüceloğlu, 1991, s. 118-119). Algının, bu kadar farklı şeylerden etkilenmesi okul psikolojik danışmanlarının sınıf öğretmenlerinin kendileriyle ilgili olan algılarını da etkilemiş olabilir. Ayrıca okul psikolojik danışmanları bizatihi kendileri sınıf öğretmeniyle ilgili olumsuz algılara sahipken (Tablo 3), sınıf öğretmenlerinin de kendileriyle ilgili olumsuz düşündüklerini sanmaları daha anlaşılır olmaktadır. Tablo 4'te konuyla ilgili olumlu-olumsuz ifadelerden bazıları *“Bazı öğretmenler öğrencinin psikolojik gelişimi için çok önemli olduğumuzu, bazı öğretmenler çok da önemli olmadığımızı düşünmekte”, “Bazı öğretmenler çok olumlu yaklaşırken bazıları da sınıfındaki sorunu, okul idaresinin ve rehber öğretmenin duymasını istememekte”, “Bazı öğretmenler rehber öğretmenle kurdukları iletişimin faydasını fark edip rehberlikle düzenli iş birliği içinde çalışmakta. Kademi fazla olan öğretmenler ise, rehber öğretmenin varlığına ihtiyaç duymamakta. Bazı sınıf öğretmenleri, sınıf içinde çözülebilecek basit olayları bile rehberliğe taşımakta”,* şeklindedir. Tamamen olumsuz algılayanlar ise, *“Rehber öğretmenden gerçekçi olmayan beklentileri var”, “MEB’de rehber öğretmenle ilgili yanlış kavramlaştırmalar söz konusu”, “Bazı öğretmenler, rehber öğretmene müraaat ettiğinde kendilerinde mesleki bir yetersizlik olduğunu düşünmekte”, “Rehberlik servisini ceza veren bir birim olarak görmekte”, “Öğretmen ve yönetim rehberlik servisini kullanmayı bilmemekte ya da rehberlik servisi ihtiyaca tam olarak cevap verememekte. Bu durum öğretmenlerde -rehberlik servisi önemli bir birim, fakat icraat kısmı eksik kalyor-düşüncesini oluşturmakta.”* ifadelerini kullanmışlardır.

Sınıf öğretmenleri okul psikolojik danışmanlarıyla ilgili 33 tane metafor üretmişlerdir. Bunların 24’ü olumlu 9’u olumsuz (*Çarpmada etkisiz eleman, Görüşmediğim yan komşum, Stepne lastiği, Matematikteki eksi işareti, Çöp kamyonu -olumsuz-, Külkedisinin balkabağına dönüşen arabası, En az çalışan personel, Ayna, Ay*) metaforlardan oluşmaktadır. Olumlu metaforların 17’si danışmanlıkla (*İş kolaylaştırıcı, Çözüm üreten, Tamamlayıcı, Duygusal sözlük, Gölge -olumlu anlamda-*,

Liman, Sınıf öğretmeninin gözü, Terazî, Tiyatro sanatçısı, Hala, Radar, Can simidi, Sosyal hizmet uzmanı, Anne veya baba, Arkadaş, Data, Tampon); 7'si rehberlik alanıyla (*Güneş, Lokomotif (2), Uçan balon, Kutup yıldızı, Pusula*) ilgilidir. Sınıf öğretmenleri, okul psikolojik danışmanı ile ilgili görece daha olumlu bir algıya sahiptir. Literatürdeki genel sonuçlarla çalışmamız arasında benzerlikler vardır. Aşağıda bu çalışmalardan örnekler yer almaktadır. Ünal ve Ünal'ın (2010) yaptığı çalışmada rehber öğretmen rehberlik ilkelerine uygun davranmakta olup kendisini mesleğine adanmıştır. Kullanılan metaforlarda rehber öğretmenin mesleki özelliklerine (güneş, kitap, ayna, bahçıvan) öğrenciler, kişisel özelliklerine (iyilik meleği, kurtarıcı melek, atom karınca, cellat) ise öğretmenler daha fazla dikkat çekmişlerdir. Bir başka çalışmada ise öğretmenler, okul psikolojik danışmanı ile ilgili şu metaforları üretmişlerdir: Yol Gösteren, Geliştiren, Problem Çözen, Dost, Keşfeden, Yararsız, Lider ve Koruyan (Camadan & Kahveci, 2013). Bir diğer çalışmada ise rehberlik servisine yönelik olumlu algıya sahip olan katılımcılar, rehberlik servisinin yardım eden, aydınlatan/geliştiren, dinleyen/danışman, yol gösteren, müdahale eden ve koordine eden olmak üzere altı boyutunu önemli ve gerekli görmektedir. Olumsuz algıya sahip olan katılımcılar ise rehberlik servisinin yalnızca dosyaya evrak hazırlamakla uğraştığını ve çocukların davranış sorunlarını çözemeyeceğini dolayısıyla bu kadroda psikoloğun olması gerektiğini düşünmektedir (Memduhoğlu & Dalçipek, 2016).

Tablo 3 ve 5'e göre, sınıf öğretmenleri okul psikolojik danışmanı ile ilgili çoğunlukla olumlu bir algıya sahipken, Tablo 3 ve 4'e göre okul psikolojik danışmanları hem sınıf öğretmenleriyle ilgili hem de onların okul psikolojik danışmanı ile ilgili algılarını olumsuz olarak değerlendirmektedir.

Yapılan çalışmadan elde edilen sonuçlara göre:

1. Sınıf öğretmenleri, okul psikolojik danışmanı ile ilgili genelde olumlu bir algıya sahiptir.
2. Okul psikolojik danışmanları, sınıf öğretmeni ile ilgili genelde olumsuz bir algıya sahiptir.
3. Okul psikolojik danışmanlarına göre, sınıf öğretmeni okul psikolojik danışmanını genelde olumsuz olarak algılamaktadır.
4. Sınıf öğretmenleri, okul psikolojik danışmanı hakkında çoğunlukla olumlu metaforlar üretmişlerdir. Üretilen olumlu metaforlar; okul psikolojik danışmanlarının meslekî misyonlarıyla uyumlu olarak danışmanlık ve rehberlik alanıyla ilgilidir.

ÖNERİLER

Aşağıdaki öneriler bu çalışmanın ürettiği önerilerdir.

Uygulayıcıya Öneriler

1. Sınıf öğretmeni ve okul psikolojik danışmanı, öğrencinin ihtiyaçlarını karşılayan ve yönlendirme yapan rehberlik birimi ekibinin etkin iki üyesidir. Aralarındaki iletişim ve iş birliği öğrenciler başta olmak üzere okulla bağlantılı herkes için önemlidir. Birbirlerini tanımaları ve anlamaları için seminer dönemlerinde ve yıl içinde eğitici çalışmalar yapılmalı ve iletişim seminerleri düzenlenmelidir.
2. Okul psikolojik danışmanları, öğrencinin gelişim dönemleriyle ilgili öğretmene yol gösterirken, uygulanan öğretim programı (Hayat Bilgisi, Türkçe, Matematik, Fen bilimleri,...) ve kullanılan yöntem ve teknikler hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığı için sınıf öğretmenine rehberlik yapmakta zorlanmaktadır. Okul psikolojik danışmanlarının çalıştıkları seviyeye (okulöncesi, ilkokul, ortaokul, lise) ilgili öğretim programına hâkim olması, öğrencinin öğrenme ile ilgili sorunlarında öğretmene ve öğrenciye daha etkin destekte bulunmasına yardımcı olabilir.
3. Okul psikolojik danışmanlarına düşen öğrenci sayısı oldukça fazladır. Okullardaki okul psikolojik danışmanı sayısı arttırılmalı ki yapılan çalışmalar daha rahat sonuçlandırılabilir.
4. Okul psikolojik danışmanlarının okul idaresiyle bağlantılı resmi görevleri azaltılmalıdır.
5. Sınıf öğretmeni ve okul psikolojik danışmanı, öğrenci hakkında bildiklerini samimiyetle paylaşmalıdır.

Araştırmacıya Öneriler

1. Aynı çalışma, ilkokulda okul psikolojik danışmanlarının ve branş öğretmenlerinin birbirlerini nasıl algıladıklarını belirlemek için yapılabilir.
2. Farklı öğretim kademelerindeki okul psikolojik danışmanları ve branş öğretmenlerinin birbirlerini nasıl algıladıkları da yeni bir araştırmayla belirlenebilir.
3. Okullarda sınıf öğretmeni ve okul psikolojik danışmanları arasında var olan olumsuz algının azaltılması için neler yapılabileceğiyle ilgili nitel bir çalışma yapılabilir.
4. Okul kültürünün oluşması için ekibin her bir üyesiyle neler yapılabileceğiyle ilgili nitel bir çalışma yapılabilir.

Yazarlar Hakkında / About Authors

Zehra KILIÇ ÖZMEN. Dr. Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sınıf Eğitimi Anabilim Dalında Öğretim Üyesi. Lisans, yüksek lisans ve doktora Marmara Üniversitesi, Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı. İlgi Alanları: Öğretmen Eğitimi, Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı, Hayat Bilgisi.

Dr. Instructor in Hasan Kalyoncu University Primary School Teaching Department. BSc , MA and PhD (Marmara University Primary School Teaching), interest areas (Teacher Education, Classroom Teaching Undergraduate Program, Life Science

Yücel Kabapınar. Prof. Dr. Marmara Üniversitesi, Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı. Doktora; University of Leeds / Tarih Eğitimi. İlgi Alanları: Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Tarih Eğitimi.

Prof.Dr. Instructor in Marmara University Primary School Teaching Department, PhD (University of Leeds/Department of History. interest areas (History Education, Social Studies, Life Science

Yazar Katkıları / Author Contributions

ZKÖ; Fikir ve tasarım, veri toplama ve analizi, bulguların yorumlanması, makalenin raporlaştırılması.

Idea and design, data collection and analysis, interpretation of findings, reporting of the article

YK. Fikir ve tasarım, veri toplama ve analizi.

Idea and design, data collection and analysis

Çıkar Çatışması/ Conflict of Interest

Yazarlar tarafından çıkar çatışmasının olmadığı rapor edilmiştir.

It has been declared by the authors that there is no conflict of interest.

Fonlama / Funding

Herhangi bir fon desteği alınmamıştır.

No funding was received.

Etik Bildirim / Ethical Standards

Bu çalışma için bir etik kurul onayına gerek duyulmamıştır ancak araştırma Helsinki Deklerasyonu çerçevesince gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar gönüllü olarak çalışmaya dâhil edilmiş ve bilgilendirilmiş onam alınmıştır.

Sınıf Öğretmenleri ve Okul Psikolojik Danışmanları Birbirlerini Nasıl Algılamaktadır?

No approval of an ethics committee was required for this study, but there search was conducted within the framework of the Helsinki Declaration. Participants were voluntarily involved and informed consent was obtained.

ORCID

Zebra Kılıç Özmen <https://orcid.org/0000-0001-7825-0016>

Yücel Kabapınar <https://orcid.org/0000-0001-6039-0096>

KAYNAKÇA

- Akbaş, S. (2001). *İlköğretim ve ortaöğretim okullarındaki rehberlik hizmetlerinin yürütülmesinde oluşturulan işbirliğinin incelenmesi*. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Akın, B. (2007). Rehber Öğretmenlerin Görevlerine İlişkin Öğretmenlerin Beklentileri ve Algıları. *Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul.
- Badinter, E. (2011). *Kadınlık mı? Annelik mi?* İletişim Yayınları. <https://www.iletisim.com.tr/images/UserFiles/Documents/Editor/110321122116.pdf>. 10 17, 2018 tarihinde alındı
- Beesley, D. (2004). Teachers' Perception of School Counselor Effectiveness: Collaborating for Student Success. *Education*, 125(2), s. 259-270.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (24. b.). Ankara: Pegem Akademi.
- Camadan, F., & Kahveci, G. (2013). Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Rehber Öğretmene (Psikolojik Danışman) İlişkin Algılarının İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), s. 1371-1392.
- Cüceloğlu, D. (1991). *İnsan ve Davranışı*. İstanbul: Remzi Kitabevi
- Çermik, H., Doğan, B., & Şahin, A. (2010, Temmuz). Sınıf Öğretmenliği Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Tercih Sebepleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(28), s. 209.
- Dağlı, S. (2014). Rehber Öğretmen ve Psikolojik Danışmanların Kendi Mesleklerine İlişkin Algıları Üzerine Nitel Bir Araştırma. *İstanbul Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitimde Psikolojik Hizmetler Programı Yayınlanmamış Doktora Tezi*. İstanbul.
- Doğan, S. (1996). Türkiye'de Psikolojik Danışma ve Rehberlik Alanında Meslek Kimliğinin Gelişimi ve Bazı Sorunlar. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(7), s. 32-44.
- Fazzio-Griffith, L., & Curry, J. R. (2008). Professional school counselors as process observers in the classroom: Collaboration with classroom teachers. *Journal of School Counseling*, 6(20), 1-15.
- Hatunoğlu, A., & Hatunoğlu, Y. (2006, Mart). Okullarda Verilen Rehberlik Hizmetlerinin Problem Alanları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(1), s. 333-338.
- Kalın, Ş. (1999). Ankara İli İlköğretim Okullarında Görevli Rehber Öğretmenlerin "İlköğretimde Rehberlik" Konusundaki Görüşleri. *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Trabzon, Türkiye.
- Karataş, Z., & Şahin Baltacı, H. (2013). Ortaöğretim Kurumlarında Yürütülen Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetlerine Yönelik Okul Müdürü, Sınıf Rehber Öğretmeni, Öğrenci ve Okul Rehber Öğretmeninin (Psikolojik Danışman) Görüşlerinin İncelenmesi. *Abi Ervan Üniversitesi Karşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14(2), s. 427-460.

- Keith, M. D., & Garrett, M. T. (1998). Bridging the Gap Between School Counselors and Teachers: A Proactive Approach. *Professional School Counseling*, 1(5).
- Kızıl, D. (2007). Ortaöğretim Kurumlarındaki Rehber Öğretmenlerin ve Sınıf Rehber Öğretmenlerin Sınıf İçi rehberlik Etkinlikleri İle İlgili Görüşleri. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Korkmaz, Z. (2011). *Okul Psikolojik Danışmanları İle Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Karşılıklı Algılarının İncelenmesi*. Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı / Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- MEB, (2011) MEB 21. Yüzyıl Öğrenci Profili. Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Başkanlığı (EARGED). https://www.meb.gov.tr/earged/earged/21.%20yy_og_pro.pdf
- Milli Eğitim Temel Kanunu,(1973). (1739 S.K.), md. 43.
- Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliği (2017). Erişim adresi: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/11/20171110-2.htm>
- Memduhoğlu, H. B., & Dalççek, E. (2016). Öğretmenlerin Rehberlik Servisine İlişkin Metaforik Algıları. *The Journal of Academic Social Science Studies*(47), s. 137-148.
- Penbegül, T. (2014). *Psikolojik danışman ve sınıf rehber öğretmenlerinin ilköğretim okullarındaki pdr servislerine ilişkin etkililik algılamalarının bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Adana: Çukurova Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi.
- Powers, P., & Boes, S. R. (2013). Steps Toward Understanding: Teacher Perceptions of the School Counselor Role. *Georgia School Counselors Association Journal*, 2013, s. 1-8.
- Sayın, Y., Usanmaz, A., & Aslangiri, F. (2016). Uluslararası Göç Olgusu ve Yol Açtığı Etkiler: Suriye Göçü Örneği. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 18(31), s. 1-13.
- Stringer, S. J., Reynolds, G. P., & Simpson, F. M. (2003). Collaboration between classroom teachers and a school counselor through literature circles: Building self-esteem. *Journal of Instructional Psychology*, 30(1), s. 69-76.
- Taşkaya, S. M., & Kurt, Y. (2010). İlköğretim Okullarında Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerine İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri. *International Conference on New Trends in Education and Their Implication*, (s. 909-915). Antalya.
- Tuzgöl Dost, M., & Keklik, İ. (2012). Alanda Çalışanların Gözünden Psikolojik Danışma ve Rehberlik Alanının Sorunları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), s. 389-407.
- Ünal, A., & Ünal, E. (2010). Öğretmen ve öğrencilerin rehber öğretmeni algılamalarına ilişkin bir durum çalışması. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(2), s. 919-945.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (10. b.). Ankara: Seçkin.

Yüncü, Z., Saatçiođlu, H., Aydın, C., Özbaran, N. B., Altıntoprak, E., & Köse, S. (2014). Bir Şehir Efsanesi: Madde Kullanmaya Başlama Yaşı Düşüyor mu? *http://www.literatursenpozjum.com/*, 1(4).

Extended Abstract

Introduction: Classroom teachers are critical individuals for the developmental period in which the student is. The crowding of classes and the diversity of needs, the issues to be finished on time, the changing and complex socio-cultural structure, the fact that parents work in long-term jobs, the feeding with the package of products, the increasing number of the broken families each day cause various problems for the students. There are school psychological counselors employed in schools to assist students in these and other situations that require different areas of expertise. It is important for the healthy development of the students that the classroom teacher and the school psychological counselors work together in a collaborative way to meet the physical, mental, emotional and social needs of the student.

Objective: The aim of the present study is to examine how classroom teachers and school psychological counselors perceive each other. For this purpose, the following research questions were developed.

1. How do classroom teachers and school psychological counselors perceive each other?
2. According to the school psychological counselors, how do the classroom teachers perceive the school psychological counselors?
3. According to the classroom teachers, what are the school psychological counselors like?

Method: This study was carried out with case study from qualitative research designs (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 73). Since there are several substrates in the single case, and because there are analysis more than one unit of analyz, in this study intertwined single nested pattern was used. Because two different units perceived that each other within the same school were examined (Yıldırım & Şimşek, 2016, p. 301). The study group consisted of 17 school psychological counselors and 32 classroom teachers working in primary schools in Istanbul in the spring term of 2017-2018. While determining the study group typical sampling method, which is a kind of purposive sampling, was used as a method. Constant comparative and content analysis methods were used to analyze the data.

Findings: In response to the question of “how classroom teachers perceive school psychological counselors?”, 32 of the 40 statements are positive. Positive answers given to the question were the answers such as, " finding solutions for the problems", "cooperating with teachers", "supporting the students"and "solving the instant crises. However the negative answers given the questions were the statements such as, “teacher who tries to help but cannot go on until the solution”, “ easy profession without responsibility”, “does not want to work in the same place with the classroom teacher”, “the individual cannot solve the problem” Finally,there were some answers both

positive and negative such as; “there is no need for school psychological counselors in primary school but it should still be a school psychological counselors in a school”, “I benefit if he does his job, other wise I find him unnecessary”.

There were 13 negative responses, 5 both positive and negative responses and only one positive response for the question of "how school psychological counselors perceive classroom teachers. Negative answers given to this question by the school psychological counselors were the statements about classroom teachers such as; “the classroom teachers do not want the school psychological counselors’s interventions”, “the cassroom teacher does not want me to learn everything about his activities”, “classroom teachers focus only on students' academic development”, “classroom teachers are expecting only positive critics about him”, „classroom teachers would like to be taken into account by everyone”, “classroom teachers want just to be busy with his own course”, “young teachers are impatient and towards students and learning processes”, “professional perception of teachers are deteriorating”, " materilaty is going in front of the values for teachers", “some classroom teachers feel too much burnout”. Both positive and negative answers answers given to this question by the school psychological counselors were the statements about classroom teachers such as; while some of them performing their profession in an idealistic way, some of them spend time as they see their work only work”, “even though a classroom teacher who is looking for a solution for the problem of student remembers the school psychological counselors firstly, he is responsible for from the student's negative guidance perception”,” The positive positive answer given to this question was as follow: “young teachers in general are consciously thinking, they try to make students love school so that academic success comes”. “The answers that gave the school psychological counselors when asked the question of "how do classroom teachers perceive the school psychological counselors "were distributed as follow: Nine of the answers were both positive and negative , however 8 answees were negative and 1 answer was positive.

Of the 18 statements in the question of 'how perceive the school psychological counselors,' 9 of the 18 expressions asked to the school psychological counselors are both positive and negative, 8 are negative, and 1 is positive.

Some of the metaphors produced by the classroom teachers related to the school psychological counselors are; business facilitator, solution producing, complementary, radar, life preserver, compass, neffective element in multiplication, next-door neighbors that I do not see, spare wheel tire, minus sign in mathematics, minimum working personnel are listed. Most of the metaphors produced are related to counseling.

Results and Recommendations:

1. Classroom teachers generally have a positive perceptions about school psychological counselors.
2. School psychological counselors often have a negative perception about classroom teachers, and also think that classroom teachers often perceive school psychological counselors as negative.
3. Classroom teachers mostly produced positive metaphors about the school psychological counselors. Positive metaphors produced that are related to the field of counseling and guidance in accordance with the professional missions of the school psychological counselors.

Suggestions have been developed in connection with the findings.